2024/442

5.2.2024

KOMISJONI RAKENDUSOTSUS (EL) 2024/442,

24. jaanuar 2024,

taotluse kohta registreerida Euroopa kodanikualgatus „LGBT+ inimeste ümberpööramise toimingute keelamine Euroopa Liidus“ kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2019/788

(teatavaks tehtud numbri C(2024) 344 all)

(Ainult ingliskeelne tekst on autentne)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta määrust (EL) 2019/788 Euroopa kodanikualgatuse kohta, ([1]) eriti selle artikli 6 lõikeid 2 ja 3,

ning arvestades järgmist:

(1) 27. novembril 2023 esitati komisjonile taotlus registreerida Euroopa kodanikualgatus nimega „LGBT+ inimeste ümberpööramise toimingute keelamine Euroopa Liidus“.

(2) Algatuse korraldajad on sõnastanud selle eesmärgi järgmiselt: kutsuda komisjoni üles „tegema ettepanekut LGBTQ+ kodanikele suunatud ümberpööramistoimingute siduva õigusliku keelamise kohta Euroopa Liidus“. Neid toiminguid määratletakse algatuses kui „sekkumisi, mille eesmärk on LGTBQ+ inimeste seksuaalset sättumust, sooidentiteeti ja/või soolist eneseväljendust muuta või alla või maha suruda“. Korraldajad leiavad, et komisjon peaks: „tegema ettepaneku direktiivi kohta, millega lisatakse ümberpööramistoimingud eurokuritegude loetellu ja/või muudetakse kehtivat võrdõiguslikkuse direktiivi (2008) nii, et see sisaldaks nende toimingute keeldu“; „jõustama liidus mittesiduva resolutsiooni, milles nõutakse ümberpööramistoimingute laialdast keelustamist“; ning muutma Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2012/29/EL, ([2]) et kehtestada sellised miinimumstandardid ka „ümberpööramistoimingute ohvritele“. Korraldajad märgivad ka, et kõik liikmesriigid „peaksid kehtestama ümberpööramistoimingute keelu või vaatama üle oma praegused keelud“.

(3) Algatuse sisu, eesmärke ja tausta on üksikasjalikumalt kirjeldatud selle lisas. Selles selgitatakse, et ümberpööramistoimingud „koosnevad mitmesugustest vaimsetest ja füüsilistest manipulatsioonidest, psühho-hüptootilisest indoktrineerimisest (mida tavaliselt esitletakse üldsusele „teraapia“ nime all), meditsiinilistest ja homöopaatilistest sekkumistest, kurjade vaimude väljaajamisest ja muudest toimingutest, mida tehakse selleks, et muuta seksuaalset sättumust, sooidentiteeti ja soolist eneseväljendust“. Lisas on esitatud mitmest aruandest pärit andmed, mille põhjal korraldajad on saanud „umbkaudu arvutada, et 5 % LGBTQ+ inimeste hulka kuuluvatest ELi kodanikest on survestatud tegema läbi ümberpööramistoiminguid“. Korraldajad loetlevad ka soovitusi, mis on ümberpööramistoimingute keelustamise kohta esitatud Euroopa Parlamendi kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni tellitud 2023. aasta raportis „Conversion Practices on LGBT+ People“ ([3]).

(4) Algatuse eesmärkide osas võiks komisjon võtta vastu ettepaneku nõukogu soovituse kohta, milles kutsutakse üles keelustama ümberpööramistoiminguid, tuginedes Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikli 83 lõikele 1 ja artiklile 292 või ELi toimimise lepingu artiklitele 19 ja 292.

(5) Samuti võiks komisjon teha ümberpööramistoiminguid käsitlevate meetmete kohta ettepaneku ELi toimimise lepingu artikli 19 alusel, tingimusel et selle sätte nõuded on nõuetekohaselt põhjendatud, ning eelkõige tingimusel, et ümberpööramistoiminguid võib pidada nimetatud sätte tähenduses diskrimineerimiseks soo või seksuaalse sättumuse alusel.

([1]) ELT L 130, 17.5.2019, lk 55, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/788/oj

([2]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta direktiiv 2012/29/EL, millega kehtestatakse kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded ning asendatakse nõukogu raamotsus 2001/220/JSK (ELT L 315, 14.11.2012, lk 57, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2012/29/oj).

([3]) https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/4dddcff4-2450-11ee-94cb-01aa75ed71a1

(6) Ning lõpuks ei saa ka välistada, et komisjon võiks teha ettepaneku lisada teatavad sunniviisilised ümberpööramistoimingud ELi kuritegude loetellu ELi toimimise lepingu artikli 83 lõike 1 alusel, tingimusel et selle sätte nõuded on nõuetekohaselt põhjendatud, ja eelkõige tingimusel, et selliseid ümberpööramistoiminguid saab pidada „eriti ohtlikuks piiriülese mõõtmega kuriteoliigiks tulenevalt nende kuritegude olemusest või mõjust või erivajadusest võidelda nende vastu ühistel alustel“.

(7) Ümberpööramistoimingute ohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuete kehtestamise asjus võiks komisjon teha ettepaneku muuta ELi toimimise lepingu artikli 82 lõike 2 alusel direktiivi 2012/29/EL ohvrite õiguste kohta.

(8) Neil põhjustel on komisjon arvamusel, et ükski algatuse osa ei jää ilmselgelt väljapoole komisjoni pädevust esitada aluslepingute rakendamiseks liidu õigusaktide ettepanekuid.

(9) See järeldus ei mõjuta hinnangut selle kohta, kas käesoleval juhul on täidetud konkreetsed sisulised tingimused, sealhulgas järgitud proportsionaalsuse ja subsidiaarsuse põhimõtet ja põhiõigusi, et komisjon saaks selles küsimuses edasi tegutseda.

(10) Korraldajate rühm on esitanud asjakohased tõendid selle kohta, et rühm vastab määruse (EL) 2019/788 artikli 5 lõigetes 1 ja 2 sätestatud nõuetele, ning on määranud kooskõlas määruse artikli 5 lõike 3 esimese lõiguga kindlaks kontaktisikud. Algatuse haldamiseks on määruse (EL) 2019/788 artikli 5 lõike 7 kohaselt loodud juriidiline isik.

(11) Kavandatav algatus ei ole ilmselgelt ebaõiglane, põhjendamatu või pahatahtlik ega vastuolus Euroopa Liidu lepingu artiklis 2 sätestatud liidu väärtuste ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartas sätestatud õigustega.

(12) Seepärast tuleks algatus „LGBT+ inimeste ümberpööramise toimingute keelamine Euroopa Liidus“ registreerida.

(13) Järeldus, et määruse (EL) 2019/788 artikli 6 lõike 3 kohased registreerimistingimused on täidetud, ei tähenda, et komisjon oleks kontrollinud algatuse tekstis esitatud fakte – faktide õigsuse eest vastutab algatuse korraldajate rühm. Algatuse sisu väljendab üksnes selle korraldajate rühma seisukohti ning seda ei või käsitada komisjoni seisukohana,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Euroopa kodanikualgatus „LGBT+ inimeste ümberpööramise toimingute keelamine Euroopa Liidus“ registreeritakse.

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud kodanikualgatuse „LGBT+ inimeste ümberpööramise toimingute keelamine Euroopa Liidus“ korraldajate rühmale, keda esindavad kontaktisikutena Mattéo GARGUILO ja Robin NOËL.

Brüssel, 24. jaanuar 2024

Komisjoni nimel
asepresident
Věra JOUROVÁ